

Innspill til statsbudsjettet 2023 fra FIN, innovasjonsselskapene

I omstillingen av Norge har innovasjonsselskapene en sentral rolle. De utgjør en innovasjonsinfrastruktur som kobler sammen gründere, etablert næringsliv, forskning/akademia og kapital for å utvikle fremtidens næringsliv. FINs medlemmer jobber med kommersialisering fra forskning, inkubasjon, tidligfasekapital, testfasiliteter og klyngeutvikling.

FIN mener den viktigste politiske oppgaven fremover er å tilrettelegge for at nytt, grønt og eksportrettet næringsliv får vokse frem. Vi står overfor en formidabel omstilling de kommende årene. Norge må ha en like offensiv næringspolitikk som de landene vi konkurrerer med i internasjonale markeder dersom vi skal lykkes med å opprettholde velferdsstaten på det nivået vi ønsker.

For å lykkes, må tempoet opp og vi må investere i hele verdikjeden, fra forskning, til oppstart, skalering og eksport. Videre må vi styrke og bygge videre på eksisterende innovasjonsinfrastruktur som forvaltes gjennom innovasjonsselskaper.

Våre endringsforslag til statsbudsjettet 2023 omhandler å styrke innovasjonssystemene, og satse på virkemidler som har vist seg å ha en stor effekt på verdiskaping og arbeidsplasser. Vi ber om totalt 501,7 mill. kr. til det grønne skiftet og økt eksport sammenlignet med forslaget som er lagt frem. Dette kan fullfinansieres ved å reversere kuttet i dieselvgiften på 1,3 mrd. kr., eller ved å kutte i andre bevilgninger som hemmer omstillingstakten i norsk økonomi.

Klyngeprogrammet - Kap. 2421 Innovasjon Norge post 71 Innovative næringsmiljøer

Klyngeprogrammet finansieres over både Nærings- og fiskeridepartementets og Kommunal- og distriktsdepartementets budsjett. For 2022 er det et kutt på 60 millioner kroner til klyngeprogrammet, og i forslaget til statsbudsjettet for 2023 er det foreslått et ytterligere kutt på 3,1 millioner kroner.

Klyngene våre utgjør en avgjørende infrastruktur om Norge skal lykkes med sine ambisjoner innen næringsutvikling og eksport, siden de har spisskompetanse innen ulike industrier og bistår bedrifter med markedsadgang. De er lokalisert over hele landet og samler ca. 2 300 bedrifter i tillegg til FoU-aktører og kapitalmiljøer.

Tall fra 2021 viser at bedrifter som er medlem av klynger har høyere verdiskaping, høyere salgsinntekter og flere ansatte sammenlignet med bedrifter som ikke er medlem av klynger. I tillegg bistår de med å utvikle utdanningstilbud som næringslivet har behov for og hjelper bedrifter med deltakelse i EU-prosjekter.

FIN mener at totalbevilgningen til klyngeprogrammet som et minimum må holdes på samme nivå som for 2021, dvs. en økning på budsjettet for 2023 på 65 mill. kr.

Norsk katapult - Kap. 2426 Siva SF post 71 Tilskudd til testfasiliteter

Det er etablert fem norske bransjespesifikke test- og piloteringscentre med en ambisjon om å etablere syv til ni. Her stiller industriaktører eksisterende utstyr tilgjengelig for andre norske bedrifter, og som gulrot får delfinansiering i nytt relevant utstyr.

For bedriftene gir katapult-sentrene tilgang til topp moderne utstyr, gevinst i form av redusert økonomisk risiko, økt kompetanse, samt mulighet til raskere markedspenetrasjon.

Muligheten for bedrifter til å teste ut nye løsninger har truffet en nerve i det omfattende grønne skiftet vi står midt i – spesielt innenfor batteri, havbruk, grønn skipsfart, flytende havvind, sirkulær økonomi og digitalisering. Katapultsentrene kan vise til svært gode resultater. De tilbyr bedrifter utstyr og testfasiliteter til en verdi av 1,6 mrd. kr. Det er 10 ganger investeringene i utstyr med offentlig støtte. Prosjektene som er gjennomført har en verdi på 3 mrd. kr. Det er 20 ganger investeringene i utstyr med offentlig støtte via katapult-sentrene.

FIN foreslår en bevilgning på 500 mill. kr. til testfasiliteter i statsbudsjettet for 2023. Bevilgningen bør gå til en forsterket satsing på infrastruktur i eksisterende sentre, og til etablering av flere sentre hvor Norge har et stort potensial til å utvikle norsk næringsliv, som energi, klima og helse.

Kommersialisering fra forskning – Kap. 920 Norges forskningsråd post 50 Tilskudd til næringsrettet forskning

Flere evalueringer og utredninger har slått fast at Norge har et stort potensial for å få mer igjen for investerte forskningskroner i form av verdiskaping, arbeidsplasser og gode samfunnsløsninger.

Det foreslås at FORNY2020-programmet som finansierer teknologioverføringskontorenes (TTOenes) tidligste kommersialiseringsarbeid gjennom ordningen med Lokale prosjektmidler erstattes av en ny søkbar ordning i Forskningsrådet. Ordningen skal bidra til å finansiere den tidligste fasen av teknologioverføringsprosessen, («TTO-funksjonen»), i et kommersialiseringsløp.

I den nye ordningen legges det opp til at det er godkjente forskningsinstitusjoner som kan søke i motsetning til dagens 10 TTOer. Dette øker antallet mulige søkere fra 10 til 160. FIN er bekymret for at den svake finansieringen av ordningen ikke vil føre til ønsket effekt. Ved å spre 60 mill. kr. på en drastisk økning av flere aktører, vil dette bremse aktivitetsnivået i dagens aktive FoU-institusjoner og eksisterende TTO-miljøer. Resultatet vil bli mindre forskningsbasert innovasjon.

For å møte Norges behov for omstilling, verdiskaping og etablering av nye næringsområder, foreslår FIN at det settes av minst 160 mill. kr. til den nye søknadsbaserte ordningen i Forskningsrådet.

Satsing på skalering i Sivas inkubasjonsprogram

Bedrifter med høyt vekstpotensial preges av stor innovasjonshøyde, og vil følgelig løse mange av morgendagens utfordringer og bidra til å tette eksportgapet. Slike skaleringsbedrifter er viktige for sysselsetting ettersom to av tre nye arbeidsplasser i Norge skapes i nye bedrifter.

Sivas inkubasjonsprogram ble i 2020 flyttet fra Nærings- og fiskeridepartementet til Kommunal- og distriktsdepartementet. Programmet har gått over en tiårs periode, og fra 2023 skal et nytt tiårig program tre i kraft.

I perioden 2012-2022 har programmet bestått av 33 inkubatorer lokalisert i alle landets regioner. Programmet har svært gode resultater å vise til. Over 6 000 bedrifter har fått bistand til å utvikle sin virksomhet av inkubatorene. Disse har en akkumulert verdiskaping på ca. 14 mrd. kr., som er mer enn 14 ganger så mye som det offentlige bidraget.

Med bakgrunn i behovet til næringslivet over hele landet, må skalering etableres som nytt element i inkubasjonsprogrammet. Det har ikke Regjeringen funnet rom til.

FIN foreslår at det bevilges 25 mill. kr. til skaleringstiltak i Sivas inkubasjonsprogram på budsjettet til Nærings- og fiskeridepartementet. Midlene kan for eksempel øremerkes på Kap. 2426 Siva SF post 70 Tilskudd.

Vennlig hilsen,

Trine Ellingsen
daglig leder, FIN